

10/12/2020

Обобщен Доклад

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

CARDET

cesie
the world is only one creature

IDOP

Партньори

ЦСДИ – Гърция

АРБС – България

ХИКСО – Хърватия

ЦРНРДОТ – Кипър

ЕЦИИ – Италия

Автори

Ева Салматани, ЦСДИ

Дата на публикуване

10/12/2020

Подкрепата на Европейската Комисия за изготвянето на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява само възгледите на авторите и Комисията не може да носи отговорност за каквото и да е използване на съдържащата се в нея информация.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

CARDET

cesie
the world is only one creature

IDOP

Съдържание

Резюме	3
1. Представяне	4
2. Теренно изследване	5
2.1. Национални правни рамки	5
2.2. Проекти и политики по въпросите на социалната отговорност	9
2.3. Оценка и резултати от политиките за КСО	15
2.4. Цели, планове и бъдещи политики на национално ниво	17
3. Теренно изследване	18
3.1. Методология	18
3.2. Знания, гледни точки и отношение към (К)СО	19
3.3. Действия, инициативи и политики за (К)СО	20
3.4. Случаи/инциденти на насилие, расизъм, дискриминация, социално изключване и човешки права	22
3.5. Бъдещи планове	23
3.6. Предпочитан формат на учебния материал и въпросниците	23
4. Заключение и препоръки	25
5. Източници	27

Резюме

Настоящият доклад представя обобщените резултати от документалните и теренни изследвания, проведени в следните държави – България, Хърватия, Кипър, Гърция и Италия по проект GoSport – *Насърчаване на доброто управление в спорта, чрез социална отговорност*, съ-финансиран по програма Еразъм+. Основните цели на този доклад са I) да покаже как различните видове спортни организации интерпретират, управляват и приоритизират темите на социалната отговорност (СО), особено по отношение на борбата с насилието и расизма, дискриминацията, нетолерантността и насърчаването на правата на човека, социалното включване и равните възможности; II) как управлението на организацията влияе на СО и обратно и III) как СО се прилага в спортните организации.

3

Общо 101 представители на различни спортни организации със стопанска и нестопанска цел и заинтересовани страни в областта на спорта взеха участие в изследването. Като най-често срещани проблеми и в петте държави бяха посочени нуждата от законодателна рамка, увеличаването на финансирането и подобряването на човешките ресурси, чрез повишаване на участието на жените в спортните организации. Като проблем участниците посочиха и липсата на подходящи знания в областта на корпоративната социална отговорност и недостатъчните насоки от страна на държавата за това как да се реализират социалните инициативи. Тези ключови въпроси улесняват организациите при прилагането на политики за добро управление и при провеждането на дългосрочни инициативи за социална отговорност.

Участниците в изследването определят влиянието на своите спортни организации в обществото, като неразделна част от него, както и своята социална отговорност да предоставят възможности за социални инициативи, насочени към проблемите с расизма, насилието, дискриминацията, неравенствата и насърчаването на социално включване и човешки права. Този обобщен доклад посочва конкретните аспекти на предстоящите етапи на проект GoSport, като насърчаване на спортните организации да участват активно в своите местни общности и да ги подкрепят, чрез образование и обучение относно планирането и прилагането на (К)СО инициативи.

1. Представяне

Към доброто управление и социалната отговорност в спорта има нарастващ интерес през последните години. Доброто управление е „процесът, при който публичните институции извършват публични дела, управляват публични ресурси и гарантират реализацията на правата на човека, по начин, по същество свободен от злоупотреби и корупция и при спазване на закона“¹. Най-важните характеристики на доброто управление са прозрачност, отговорност, отчетност, участие и отзивчивост към нуждите на хората.

4

GoSport е международен проект, координиран от ЦСДИ (Гърция) с участието на АРБС (България), ХИКСО (Хърватия), ЦРНРДОТ (Кипър) и ЕЦИИ (Италия). Основната цел на проекта е да насърчи социалното включване и равните възможности в спорта, чрез подобряване на доброто управление в спортните организации, чрез социална отговорност (СО). Той е насочен към спортните организации с нестопанска цел и към националните спортни федерации и асоциации, към органите, отговарящи за спорта на местно, регионално и национално ниво и към организациите/съюзите, които са активни в областите на спорта, правата на човека и социалното включване. Обобщеният доклад, представен в този документ, се основава на националните доклади, изготвени от партньорите по проекта в петте държави: България, Хърватия, Кипър, Гърция и Италия. За повече подробности относно всяка конкретна държава могат да се прегледат националните доклади изготвени в рамките на проекта. Събирането на информация бе проведено в периода март – октомври 2020 г. Целта на доклада е да представи сравнителен анализ, който идентифицира често срещаните проблеми и различия в страните партньори и да информира спортните организации и съответните заинтересовани страни по три основни проблема:

- Как различните видове спортни организации интерпретират, управляват и приоритизират проблемите на СО – по отношение на борбата с насилието и расизма, дискриминацията и нетърпимостта и насърчаването на правата на човека, социалното приобщаване и равните възможности;
- Как управлението на организацията влияе на СО и обратно;
- Как СО се прилага в спортните организации.

Този доклад предоставя основата за предстоящите резултати на проекта, които включват:

- Ръководството за спортни организации (със стопанска и нестопанска цел) относно социалната отговорност, с препоръки за определяне на СО, идентифициране на основните ѝ теми и проблеми и ефективното ѝ интегриране;
- Разработването и пилотното прилагане на инструментариума за повишаване на осведомеността и обучението на ръководството и персонала на неправителствени/обществени спортни клубове и спортни академии, с цел изграждане

¹ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Development/GoodGovernance/Pages/GoodGovernanceIndex.aspx>

на техните умения за прилагане на принципите на доброто управление чрез социална отговорност;

- Онлайн инструментариум в дигитален формат с инструменти, повишаващи осведомеността.

Структурата на настоящия документ включва: описание на националните правни рамки относно доброто управление и социалната отговорност в спорта, методологията на изследването и профила на участниците в нашето проучване, основните резултати, основани на информацията, предоставено от представителите на професионални и полупрофесионални/аматьорски спортни клубове, ключовите заинтересовани страни и др. относно (К)СО инициативи. Подчертават се съответствията и разликите между петте държави, както и трудностите и предложенията на участниците за това как да се подкрепят и улеснят спортните организации при прилагането на (К)СО дейности. Обобщението на нашите констатации и препоръките за предстоящите етапи на проект GoSport могат да бъдат открити в заключението.

5

2. Теренно изследване

2.1. Национални правни рамки

За целите на нашето теренно изследване, партньорите от петте държави идентифицираха съответните национални правни рамки по отношение на доброто управление, дискриминацията/насилието и защитата на правата на човека в спорта. В петте държави съществуват законодателни рамки, които се фокусират главно върху превенцията на насилието по време на спортни събития, защитата срещу дискриминация, равното участие в спорта за всички и върху защитата на правата на човека. Затова ще представим законите и приликите/разликите във всяка държава.

България:

- Законът за Защита от Дискриминация², е приет през 2003 г., и регулира защитата срещу всички форми на дискриминация и помага за превенцията ѝ;
- Национална Стратегия за Насърчаване на Равнопоставеността на Жените и Мъжете 2016 – 2020 г.³, която включва прилагането на Закона за равнопоставеност на жените и мъжете на България, който осигурява стъпка напред към постигането на равенство между половете;
- Членство в Европейска Конвенция за Насилието и Лошото Поведение на Зрители при Спортни Прояви и в Частност на Футболни Среци, която има за цел да постигне по-голямо единство между своите членове и да се пребори с актовете на насилие и лошо поведение сред зрителите на спортни събития и особено по време на футболни мачове и с техните последици.

² <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135472223>

³ <http://www.strategy.bg/FileHandler.ashx?fileId=9257>

Хърватия:

- Според Доклада на ООН за устойчиво развитие за 2019 г.⁴, страната се класира относително високо на 22-ра позиция, като Италия се нарежда на 30-то място, България на 36-то, Гърция на 50-то и Кипър на 61-во;
- Измененията в Закона за спорта⁵ влизат в сила от 01.01.2020 г. и както подчертава Член 1 „спортът трябва да бъде еднакво достъпен за всички, независимо от тяхната възраст, раса, пол, сексуална ориентация, религия, националност, социален статус, политически убеждения или др.“;
- Хърватското законодателство насърчава и работата на Параолимпийската федерация и Асоциацията на хората с увреден слух. Според Член 53 от закона, който регламентира работата на спортните сдружения на хора с увреждания, на хората с увреждания е разрешено да създават спортни сдружения за спортни състезания и развлекателни цели;
- Закон за предотвратяване на безредието по време на спортни състезания (2012 г.)⁶, който определя наказания, ако някоя от следните разпоредби бъде нарушена – използване на знамена, флагове, символи и други подобни, подбуждащи омраза или насилие, основаващи се на расова, национална, религиозна или регионална принадлежност;
- През 2019 г., Държавната спортна служба основава Националната Спортна Програма⁷, в която участват всички спортни федерации и чиито основни цели, наред с още други са: подобряването на сътрудничеството на всички заинтересовани страни, свързани със спорта и разработване на съвместен план за действие за изпълнението на програми с мерки за превенция на насилието в спорта.

6

Кипър:

- През 2008 г. републиката въвежда Закон за превенция и борба с насилието в спортните съоръжения.⁸ Споменатото законодателство задава конкретни параметри, които спортните съоръжения и властите трябва да спазват, за да гарантират безопасността на зрителите. Той излага и поредица от мерки за контрол на насилието и представя списък с наказуемите действия, като престъпление, което се наказва с глоба и лишаване от свобода и незаконни изявления, насърчаващи насилието или подтикващи към предразсъдъци и расизъм. Освен това той забранява и използването на расистки или обидни лозунги, символи и жестове в спортните съоръжения;

⁴ <https://sdsna.github.io/2019GlobalIndex/2019GlobalIndexRankings.pdf>

⁵ <https://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu>

⁶ <https://www.zakon.hr/z/445/Zakon-o-sprje%C4%8Davanju-nereda-na-%C5%A1portskim-natjecanjima>

⁷ <https://sdus.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/NATIONAL%20SPORTS%20PROGRAM.pdf>

⁸ http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2008_1_48/full.html

- Законът за борба с расовата и други форми на дискриминация (2004 г.)⁹, забранява всякакви дискриминационни действия или поведение, проявяващи се под формата на несправедливост или предразсъдъци спрямо дадено лице въз основа на неговата раса, общност, език, цвят на кожата, религия, политически и други убеждения или националност;
- Със закон, гласуван през 2011 г., Кипър ратифицира Конвенцията за правата на хората с увреждания¹⁰, която признава правото на хората с увреждания да участват в културния живот, развлекателни дейности и спорт, а също така, се ангажира да предприеме всички подходящи мерки, за да гарантира, че хората с увреждания имат равно участие в спортните дейности;
- Въпросите на половото равенство се уреждат от Комисаря по равенството между половете¹¹, който провежда инициативи, действия и кампании, които насърчават равните възможности на мъжете и жените и защитават правата на жените;
- Кипърската спортна организация, публичен орган, отговорен за насърчаването и регулирането на спорта на острова, създаде комитет „Спорт и жени“¹² (следствие от Декларацията от Брайтън за жените и спорта), който има за цел да направи спорта и физическата активност приобщаващи за жените и момичетата.

Гърция:

- Съгласно Закон 4326/2015 – Спешни мерки за борба с насилието в спорта и други разпоредби¹³: „всяко физическо или юридическо лице, свързано със спорта и всеки спортен орган, трябва да предприеме всички възможни мерки за предотвратяването на насилието в спорта, в и извън спортните съоръжения“. При сериозни инциденти, расистко поведение и свързано със спорт насилие, в или извън спортните съоръжения, Министерството на спорта е отговорно и може да накаже спортните клубове с глоби в размер от десет хиляди (10 000) до един милион (1 000 000) евро;
- Държавата одобри организационната рамка за програми и спортни събития със заглавието „Спорт за всички“¹⁴. Идеята на програмата е да осигури равни възможности на всички хора, независимо от тяхната възраст, пол, религия, социално-икономически статус, увреждания и др., за участие в спортни дейности, като в същото време насърчава ползите от физическата активност и подобрява качеството на живот на лицата от различните социални групи, особено на най-уязвимите;
- През 2017 г., проектът за национална стратегия за корпоративна социална отговорност и отговорно предприемачество¹⁵ премина процес на обществена консултация от

⁹ http://www.cylaw.org/nomoi/arith/2004_1_042.pdf

¹⁰ http://www.cylaw.org/nomoi/arith/2011_3_008.pdf

¹¹ http://www.institutionforgenderequality.gov.cy/equality/equality.nsf/page03_gr/page03_gr?OpenDocument

¹² <https://cyprussports.org/gr/activities/committees/sport-and-women.html>

¹³ <https://www.e-nomothesia.gr/kat-athlitismos/n-4326-2015.html>

¹⁴ http://gga.gov.gr/images/athlitismos/athlisi%20gia%20olous/egkrisi_organotikou%20plasiou_fek_1774_B_17062016.pdf

¹⁵ <http://www.opengov.gr/ypoian/?p=8206>

Министерството на развитието и инвестициите, въпреки че до момента не съществува официален закон;

- Най-скорошните усилия, на политическо ниво, за промяна на дейността на професионалните и непрофесионалните спортни клубове са „новият спортен закон“ или Закон 4726/2020 – Професионален спортен комитет и други разпоредби¹⁶ предоставен от Министерството на културата и спорта. Този закон е опит за справяне с проблемите на корупцията и неправилното управление, както в професионалните, така и в аматьорските спортни клубове. Основните точки от новия закон са отчетността, прозрачността, доброто управление, защитата на правата на малцинствата и равенството между половете. Въведени са ограничения в периода на мандата на мениджърите и квотата по пол, чрез което да се засили участието на жените в спортните управителни съвети. Социалното включване на мигрантите и търсещите убежище се подкрепя повече, тъй като те имат право да участват в спортни турнири и лиги¹⁷. Това ново начинание е много положителна и важна стъпка към укрепването на доброто управление и прозрачността, но в спортните организации няма схема, която да подкрепя социалната отговорност.

Италия:

- По отношение на правните аспекти на спорта, съществуват много малко регулаторни рамки, засягащи само спортните дейности. Преди реформата от 2001 г., италианската конституция дори не е засягала темата за спорта. След тази реформа е установено, че организацията на спортни събития и състезателни спортни дейности е отговорност на Италианския национален олимпийски комитет (ИНОК), докато организацията на несъстезателни спортни дейности е отговорност на италианските региони;
- Фокусирайки се по-конкретно върху дискриминацията, насилието и защитата на правата на човека в областта на спорта, италианското законодателство не обръща особено внимание на тези ценности, с изключение на законодателния указ н. 242 от 23 юли 1999 г., с който е реорганизиран ИНОК и гласи, че „*предприема и насърчава инициативи за борба с всички форми на дискриминация и насилие в спорта*“. Следователно ИНОК може да бъде определен като публичен орган, отговорен за организацията и укрепването на националния спорт, насърчаващ максималното разпространение на спортната практика и увеличаване на нейните ценности;
- Тези наблюдения са отразени и в устава на много национални спортни федерации, организации и органи за популяризиране на спорта, макар и с частична диверсификация;
- От 2014 г., насам ИНОК отчита устойчивостта си, чрез ежегодно публикуване на своя КСО „Доклад за устойчивост“, за да осигури прозрачна комуникация и за да сподели работата си със заинтересованите страни;

¹⁶ <https://www.e-nomothesia.gr/kat-athlitisimos/nomos-4726-2020-phek-181a-18-9-2020.html>

¹⁷ <https://government.gov.gr/neos-athlitikos-nomos/>

- Спортното правосъдие и италианското спортно законодателство използват уставите и изискванията, както на ИНОК, така и на частни институции (т.е. отделни федерации или национални асоциации);
- Постиженията на тези резултати са свързани главно с някои инициативи, като Rivista di Diritto Sportivo (Списание за спортно право) и Scuola Centrale dello Sport (Централно спортно училище), които имат за цел да допринесат за актуализирането на спортните закони и да инвестират в техническа и управленска квалификация в областта на спортното право.

2.2. Проекти и политики по въпросите на социалната отговорност

Петдесет (50) политики, регламенти и инициативи по въпросите на социалната отговорност, организирани от спортни организации и заинтересовани страни, бяха идентифицирани от изследователите в петте партньорски държави. Политиките и действията се фокусират върху различни теми, като превенцията и борбата с насилието, расизма, дискриминацията, насърчаването и защитата на равенството между половете, социалното включване и правата на човека, подкрепата на маргинализираните общности и повишаването на осведомеността на обществото за множество социални предизвикателства. В таблицата по-долу са представени двадесет и пет (25) от идентифицираните политики и действия, разделени по държави (виж. Националните доклади за всички инициативи):

Държава	Политики и дейности
България	<ol style="list-style-type: none"> 1. Трансграничното сътрудничество за развитието на социалната спортна инфраструктура в общините Правец и Пирот: Двете общини приоритизират отговорността си за провеждането на спортните дейности в трансграничния регион, като централна роля се отрежда на спортните организации и клубове, разположени на тяхната територия. Създаването на условия за занимания с физически упражнения и спорт от населението е неразделна част от социалната политика на двете общини за съставните им населени места¹⁸; 2. Българският футболен съюз – Шал на уважението: Представянето на шала съвпада с мача с Парагвай на 13 ноември 2019 г., който е и първият за националния отбор след расистките скандали около двубоя с Англия през октомври. „Създаването на този благотворителен продукт е част от редица стъпки, които БФС ще предприеме като реакция срещу случилото се по време на Европейската квалификация между България и Англия на 14 октомври“, добавиха от БФС. Шалът е пуснат в продажба за всички

¹⁸ <https://pravets.bg/data/pages/files/1426005476.pdf?%D0%B0=46>

фенове на националния отбор, а приходите ще бъдат дарени на организация, бореща се срещу дискриминацията във футбола;

3. [Българският футболен съюз срещу уреждането на мачове](#): Българският футболен съюз е предприел действия за противодействие на уреждането на мачове, чрез назначаването на експерт по почтеността и специален имейл адрес за получаване на сигнали за уредени футболни мачове. След анализ на данните може да бъдат предавани на някоя от комисиите на БФС и/или МВР. В настоящия уебсайт може да се запознаете с извадки от нормативни документи на България, на ФИФА, на УЕФА и БФС както и с новини и видео във връзка с темата;
4. [Форум за равнопоставеност на мъжете и жените на Международна асоциация по бокс \(АИБА\)](#): Това е първото събитие на организацията по темата на равните права в бокса. Град София бе негов домакин и в него взеха участие 40 жени от 30 държави и 5 континента. Събитието откри българският министър на младежта и спорта Красен Кралев, който каза, че Българската федерация по бокс може да бъде пример, показващ страхотни спортни резултати както в мъжките, така и в женските категории и е убеден, че постигането на баланс между половете е посоката, към която всички спортни движения в света трябва да се насочат;
5. [Лигата на посланиците – дипломати играят футбол в подкрепа на правата на човека](#): На 11 май 2019 г., на игрищата на Националната футболна база „Бояна“, се проведе благотворителен футболен турнир с участието на служители на дипломатическите мисии в София, институции и неправителствени организации. Турнирът бе организиран от Дружеството за ООН в България, в партньорство с Българския футболен съюз и под патронажа на Министъра на външните работи на Република България. Средствата, набрани по време на състезанието бяха използвани за провеждане на обучения по права на човека за деца и младежи от страната.

Хърватия

1. [Устав на хърватската футболна федерация – Член 14 \(2019 г.\)](#): Федерацията е неутрална по политически и религиозни въпроси, забранява се всякаква форма на дискриминация срещу държави, лица или групи, основана на пол, раса, националност, религия, език, политическа принадлежност и др. и нарушителите на тези разпоредби биват изключени от Алианса;
2. [„Честна игра на трибуните“](#) от ПФК Динамо Загреб и Хърватския червен кръст: За всеки мач, по време на който Динамо не бъде санкциониран от надзорните органи заради проблеми с феновете си, отборът ще отделя определена сума за нуждите на деца, младежи и хора в неравностойно

положение. Една от основните цели е борбата с расизма, дискриминацията и речта на омразата;

3. [„Бъди приятел на децата“](#) от хърватските футболни клубове Хайдук и Сплит Томи, клубът по водна топка Джъг, волейболния клуб Кастела и баскетболните клубове Сплит и Задар: Тази хуманитарна акция продължи 56 дни и бе насочена към набирането на средства за Клиниката по детски болести на Медицински център Сплит;
4. [Плувен клуб Нататор](#): Активно насърчаване на плуването за всички хора от 2003 г. Клубът се състои от хора с увреждания и много параолимпийски спортисти, носители на множество медали. Клубът има положителен принос към местната общност, като активно насърчава хората да практикуват плуване и насърчава био-психо-социалните ползи от него;
5. [Национална кампания в полза на малцинствата](#): Организира се от няколко години насам от Световната ромска организация и Хърватската футболна федерация, като нейната цел е борбата с расизма, дискриминацията и речта на омразата.

Кипър

1. [Стратегически план на Кипърския Олимпийски Комитет \(КОК\) 2019-2021 г.:](#) Комитетът цели да популяризира олимпийските идеали и ценности, чрез разработването и разпространението на образователни материали сред заинтересованите страни. Комитетът организира семинари и конференции и ще разработи спортна библиотека. Комитетът също така ще предприеме действия за борба със социалните неравенства, чрез разработване и изпълнение на дейности за справяне с дискриминацията и насилието. Комитетът е увеличил броя на жените в своя изпълнителен съвет, работни групи и др. и също така участва в процес по обмен и трансфер на добри практики с Кипърската спортна организация, Министерството на образованието и спортните асоциации.
2. [Стратегически план на Националната кипърска футболна асоциация \(НКФА\) 2019-2024 г.:](#) По-голямото участие на жени и момичета във футбола е основната цел на стратегическия план и НКФА провежда дейности и инициативи в училищата за обучение на момичета, организира училищни футболни първенства, провежда обучения на учители, насърчава клубовете да създават отбори за момичета и да участват в националното първенство за жени, а също и да наемат треньори жени. НКФА също така проектира и провежда информационни кампании за равенство между половете, предлага пряко отразяване на женски футболни мачове и безплатни обучителни курсове за жени. Втората ключова цел е насърчаването на социалното включване и интеграцията. НКФА планира да организира

футболно първенство за лица, лишени от свобода и ръководи проект, озаглавен „Всички различни са еднакви“, който има за цел, чрез спорт да подкрепи уязвими деца и младежи, както и да се справи с предразсъдъците и дискриминацията;

3. Цел в живота (Гкол στη ζωή): Благотворителна организация, основана от настоящи и бивши футболисти, която има за цел да използва капацитета на футболистите, за да окаже положително влияние в обществото, да даде възможност на хората в нужда и да изпрати положителни послания във всички посоки. До момента е организираща множество дейности за повишаване на осведомеността относно дискриминацията, расизма и тормоза, заедно с действия за насърчаване на доброволчеството; информационни кампании за рака; дейности за рециклиране; благотворителни дейности, събития, турнири в подкрепа на лица и организации с нестопанска цел и посещения в детски болници, с раздаване подаръци на деца пациенти;
4. ФК АПОЕЛ: Клубът подкрепя и популяризира социални каузи на своя уебсайт. Той подкрепя мисията на ЕкшънЕйд Хелас за изграждане на училище в Мозамбик, като изпрати футболни топки с автографи на децата; участва в кампанията на Fare Network „Футболни хора“ срещу дискриминацията и расизма; провежда здравни информационни кампании относно рака и др.; подкрепя действията и кампаниите на „Надежда за деца“, организация с нестопанска цел за насърчаване и защита на правата на децата; през 2016 г., вместо да постави логото на своите спонсорите върху фланелките си, АПОЕЛ си партнира с организацията „Бebешки чудеса“, за да допринесе към дейността ѝ в подкрепа на бебетата и преждевременно родените и да помогне за набирането на средства за закупуване на оборудване, поддръжка на съоръжения и създаване на нов отдел за лечение на недоносени новородени;
5. ФК Аполон Лимасол: Клубът се бори с расизма, насилието и употребата на наркотици; организира посещения за подкрепа на хора с увреждания в училища; техният проект „Заедно можем да постигнем повече“, който включва дейности за повишаване на осведомеността и обучение на децата в училище по въпросите на расизма, тормоза и насърчаването на равни права за хората с увреждания, бе награден от Европейската асоциация на клубовете за „Най-добрата програма на обществена и социална отговорност“ през 2018 г.¹⁹

¹⁹ <https://www.ecaeurope.com/news/eight-clubs-shortlisted-for-the-eca-csr-award-2018/>

Гърция

1. **ФК Панатинайкос**: Да бъде активен в подкрепата на уязвимите граждани и в укрепването на социалния баланс е историческа отговорност за клуба. Компанията участва в международни мрежи за социална отговорност като FARE, Европейската мрежа за футбол и развитие и АЕК (Асоциация на европейските клубове) и нейните действия се прилагат при организирането на събития борещи се с расизма и дискриминацията, при подпомагането на хуманитарни организации, чрез благотворителни игри и чрез посрещането на уязвими социални групи в Спортния център на отбора;
2. **ФК ПАОК**: Отделът, отговорен за програмите за КСО на ФК ПАОК провежда значими инициативи в Солун. Неговите дейности обхващат широк спектър от социални теми като образование, насърчаване на включването, правата на човека и др., и са насочени към уязвимите. Отделът си сътрудничи с няколко организации за постигане на високо социално въздействие върху населението и общността;
3. **ФК АЕК**: Като исторически отбор от Мала Азия, Клубът извършва много дейности за КСО, насочени към опазването на околната среда, образованието, културата и обществото. Отборът си сътрудничи със „Солидарност сега“ (Solidarity Now), гръцка неправителствена организация, занимаваща се с въпросите на бежанците, чрез програма за социално включване на деца бежанци в спортни дейности²⁰;
4. **Гръцка федерация по футбол (ЕРО)**: Новият стратегически план на федерацията се нарича „Football Around“ и е насочен към цялото население, за да разпространи ценностите на футбола. Планът има като основна цел популяризирането, подкрепата и развитието на женския футбол и включва масова програма за насърчаване на равните възможности за всички, чрез участието на деца, училища, аматьори, момичета, хора с увреждания и възрастни хора;
5. **Академия Адетокунбо**: Янис Адетокунбо, известният гръцки баскетболист и братята му създават „Академия Адетокунбо“, като частна инициатива в сътрудничество с други частни компании. Програмата предлага тренировки по баскетбол за момичета и момчета на възраст 12-16 години и позиции за младши треньори за младежи на възраст 18-25 години. Основната цел на академията е да предостави възможности на децата в неравностойно положение, като създаде приобщаваща среда, която насърчава овластяването на момичетата и създава образователни практики чрез

²⁰ <https://www.solidaritynow.org/aek/>

баскетбол.

Италия

1. [Сътрудничество между ItaliaCamp и AC ROMA](#): С активната подкрепа на студенти от LUISS – Университет Guido Карли е създаден иновативен КСО формат, който е „нов продукт в сравнение с традиционния социален доклад“ и е наречен „The Impact Report“ (Доклад за въздействието). Докладът е насочен към икономическата и количествена оценка на резултатите и промените, генерирани от съответния пазар. Това е модел, който иска да насърчи компаниите да прилагат добри практики за прозрачност и устойчивост. Чрез анализ на резултатите от изпълнените действия, той представлява нов инструмент за мониторинг със стратегическа стойност, който може да бъде използван и от други организации. Анализът на данните се фокусира върху четири области: образователни и обучителни дейности за младежи, история на клуба и идентичност на марката, взаимоотношения с феновете и ролята на спортния клуб AC ROMA като посланик на града;
2. [Италианският ФК Ювентус](#): Проектът „Играй с мен“, стартиран от Ювентус през 2012 г., е образователна и развлекателна инициатива, която има за цел да улесни достъпа до футбол за тези, на които тази възможност е отказана поради социални и икономически бариери. Този проект има за цел да популяризира здравословния и активен начин на живот, чрез редовна физическа активност сред участващите деца. В последния си доклад за КСО 2018/2019 г., Ювентус посочва футбола като един от най-важните ресурси на спортната индустрия, притежаващ голямо социално въздействие, както е посочено в Програмата на ООН до 2030 г., за устойчиво развитие и изразява желанието си да изпълни съществена роля, като предефинира своите собствени правила съгласно този нов метод;
3. [„Vincere da grandi“ \(победа като възрастни\)](#): Спортен, образователен и социален проект, стартирал през 2015 г., от ИНОК и Lottomatica (италианската компания за лотария и залагания), който има за цел да разпространи законността в областите, в които се наблюдава висока престъпност и социално изключване, използвайки спорта като инструмент за социална кохезия и развитие. Инициативата осигурява 360° спортно, образователно и емоционално преживяване за деца на възраст между 5-14 години, принадлежащи към семейства в неравностойно положение и предлага обществени услуги като мулти-спортни курсове за деца, осигуряване на спортно облекло, модели на обучение в подкрепа на талантите и преустройство на спортни съоръжения. Изпълнението на проекта на национално ниво се осъществява в много проблемни квартали в

цялата страна, като например местния квартал Сан Филипо Нери (с предишно име Дзен) в Палермо, Италия. Благодарение на местната подкрепа на аматьорската спортна асоциация „Atletica Berradi 091“ повече от сто деца участваха в курсове по лека атлетика, бадминтон, ветроходство, волейбол, баскетбол, футбол и карате два пъти седмично в продължение на шест месеца;

4. **Mondiali Antirazzisti:** (Антирасистка шампионска лига) от Италиански съюз „Спорт за всички“ (ИССВ): ИССВ е асоциация за спорт и социално насърчаване, която има за цел да увеличи правото на спорт за всички граждани. Въз основа на ценностите на „политиката на живота“, участието, солидарността и борбата срещу всички форми на дискриминация, предразсъдъци и расизъм, през 1997 г., е реализиран проектът Mondiali Antirazzisti (Антирасистка шампионска лига). Успехът на това събитие се определя от факта, че всички хора, които са присъствали на събитието, са дошли и следващата година, като са взели със себе си приятели, заинтригувани от историите, които са им били разказани. През последните години Mondiali се е превърнала в истински мултикултурен фестивал и във влиятелна инициатива за борба срещу всяка форма на дискриминация;
5. **Аут-спорт:** Националният доклад (от 2019 г.) на този европейски проект и италианският му партньор – Италианска агенция за култура и спорт, предлага препоръки, които включват списък с конкретни цели във връзка с включването на ЛГБТК+ общността в спортната област, като: *„Въвеждане на ясни правила за противопоставяне на хомофобията и трансфобията от страна на федерациите и ИНОК, като се изисква в устава на всички федерации и спортни организации, да бъде включена препратка към определението за дискриминация, основаваща се на сексуална ориентация и полова идентичност, която вече присъства в устава ИНОК от 2015 г.“.*

2.3. Оценка и резултати от политиките за КСО

Както вече бе посочено, няколко политики и инициативи за КСО се прилагат в страните партньори по проекта. Важна характеристика на КСО е оценката на резултатите от реализираните инициативи. Проведеното изследване по този въпрос, подчертава следните характеристики:

- Спортните организации и съответните заинтересовани страни в петте партньорски държави прилагат, в сътрудничество с местни или международни организации,

различни инициативи и политики. Благодарение на тези инициативи са установени насърчителни действия и готовност за положително въздействие;

- В България, Хърватия, Кипър и Гърция има оскъдни или никакви дейности за оценка на въздействието и резултатите от приложените действия. Само в Италия бяха идентифицирани професионални клубове и федерации, които публикуват годишни отчети за устойчивост и оценяват въздействието на своите дейности;
- Необходими са допълнителни изследвания по темата, както и конкретна методологична рамка за ефективна оценка и анализ на действителното въздействие на приложените политики и инициативи за КСО.

В **България**, прилагането на политиките за КСО се сблъсква с доста интересни и предизвикателни въпроси за бъдещи дискусии, тъй като темата не е широко изследвана и има голяма възможност за по-нататъшно развитие. Спортът е отличен пример за натиск, който действа отдолу нагоре върху националните правни системи и е необходимо глобалните, европейските и националните разпоредби да бъдат спазвани. Националната спортна програма в **Хърватия**, проект, започнал през 2019 г., и продължаващ до 2026 г., значително допринася за борбата за социална отговорност. Обширен SWOT анализ установи някои вътрешни недостатъци: недостатъчно участие на жените на всички нива, липса на адаптирането на съоръженията към нуждите на хората с увреждания, недостатъчно осъзнаване на проблема с насилието в спорта и др. Външните отрицателни фактори са лошото икономическо състояние, нерегламентираното законодателство и отрицателните демографски тенденции. Независимо от това, позитивните елементи са върховната спортна традиция на Република Хърватия и най-добрият спортен и треньорски персонал (Централна държавна служба за спорт, 2019 г.).

Според Доувис (2015 г.), в **Гърция** липсва ясна методология и обща рамка. Наблюдава се липса на оценка и измерване на ефективността на инициативите за КСО. Изследователите признават необходимостта от разработване на специфични критерии и показатели за измерване на приноса и резултатите от дейностите по КСО (Бабиак и Улфи, 2006 г.). Обикновено ефективността на дадена практика лежи в основата на субективните оценки. За да оценят своето въздействие, организациите използват предоставените в интернет положителни коментари и обществено мнение, и получените благодарствени писма (Доувис, 2015 г.). Към момента положението в **Кипър** е много подобно на това в Гърция. Изследователският екип не е установил никакви усилия за оценка на дейностите. В **Италия**, оценката на инициативите за КСО е по-видна. За своя доклад за КСО от 2018 г.,²¹ Италианската федерация по волейбол е събрала информация, чрез изследване на дейностите, извършвани от регионалните компании в техния район. Въпросите, всички от затворен тип, изследват дейностите, извършени в много области, като спорт, гражданско образование, защита на здравето, социално включване, интеграция, равни възможности и др. Резултатите показват, че клубовете са извършили най-много дейности по темите: защита на здравето; управление на взаимоотношенията на спортистите и техните родители и разпространението на гражданско образование чрез спорт (> 50%); социалното включване; здравословно хранене и

²¹ <https://www.federvolley.it/bilancio-sociale>

борба със затлъстяването; тормоз (30-50%). В последния си доклад за КСО, Италианската футболна федерация показва увеличение с 35% на чуждестранното членство, за периода между 2007-2018 г. По този начин италианската футболна система представлява „важен инструмент за социална интеграция“.

2.4. Цели, планове и бъдещи политики на национално ниво

17

Що се отнася до бъдещите политики и планове в партньорските страни, нашето изследване имаше следните резултати:

- На национално ниво се предприемат законодателни инициативи за рационализиране на спортната екосистема и управлението на спортните организации. Освен тези усилия не са идентифицирани други бъдещи политики или закони, регулиращи доброто управление и социалната отговорност спортните организации, с изключение на Гърция и България;
- Изпълняваните действия са краткосрочни и не следват стратегия с ясно изложени цели, които да гарантират дългосрочния мултиплициращ ефект, особено в Гърция и Кипър;
- Необходимо е насърчаване, подкрепа и обучение, от страна на държавата към спортните организации, относно прилагането на действията за социална отговорност.

В **България** например, обновената спортна политика на републиката включва следните основни приоритети и подчертава общите принципи на системата за физическо възпитание и спорт. В Член 3 от „Закона за физическото възпитание и спорта“ са определени основните му принципи, а именно: а) взаимодействие и съгласуване усилията на държавните и обществените институции за изграждане и ефективно функциониране на системата за физическо възпитание и спорт; б) комплексно обвързване на физическото възпитание и спорта със здравеопазването и почивното дело, образованието и културата в единна функционална система за увеличаване на нейното балансирано въздействие върху всички слоеве от населението; в) осигуряване на демократичност и самоуправление при сдружаването на гражданите и избора на средства и начини за занимания с физически упражнения, спорт и туризъм; г) прилагане на системност, научност и диференциран подход при заниманията с физически упражнения и спорт през целия жизнен цикъл на човека; д) спазване на общоприетите в света принципи на физическото възпитание и спорта и на международното спортно сътрудничество.²² В **Хърватия**, спортните организации трябва да имат подкрепата на законодателната власт, за да успеят да популяризират политиките си за социална отговорност.

По време на теренните изследвания В **Кипър**, не са установени изчерпателни и дългосрочни програми за КСО. Спортните организации не са създали специални отдели, които да провеждат

подобни дейности, както клубовете в другите страни. Следователно, въпреки че те организират и предприемат широк спектър от инициативи и действия, то те до известна степен изглеждат краткосрочни. Изглежда, че не следват дългосрочна стратегия с ясно изложени цели, които биха гарантирали дълготраен мултиплициращ ефект. Разпокъсаността на инициативите се среща често и в **Гърция**. Новият спортен закон в страната, който бе гласуван тази година (2020 г.), е много обещаващо усилие, което подкрепя доброто управление в спортните организации, но на практика все още не сме били свидетели на неговите резултати. Проучването в **Италия** показва, че се полагат усилия за измерването на въздействието върху бъдещите дейности. Споменатият „The Impact Report“ (Доклад за въздействието) на футболния отбор СК Рома ще продължи да разработва методология за измерване на въздействието на бъдещите дейности, с цел изготвяне на интегриран доклад, който да може да даде пълен преглед на всички извършени дейности. На национално ниво, пътят на ИНОК към устойчивост се подкрепя и от ангажимента за постигане на целите за устойчиво развитие (ЦУР). Чрез отделни проекти и дейности, ИНОК се задължава да изпълни действия в своя програмен план и да интегрира целите в собствената си стратегия и процеси за отчитане на устойчивостта. Тези бъдещи цели са разделени на три макро области и са изброени в доклада от 2018 г.²³: а) Спорт и социално развитие, б) Спорт, младеж и училище и в) Спорт, здраве и общност.

3. Теренно изследване

3.1. Методология

За целите на този обобщен доклад, петте партньорски държави проведоха и теренни изследвания на национално ниво. Всеки партньор трябваше да проведе 20 интервюта с представители на спортни организации и заинтересовани страни. Общо **101 участници** допринесоха към изследването, чрез 82 проведени интервюта и 18 попълнени онлайн въпросника, поради проблеми с достигането до участниците заради ограниченията от COVID-19. Нашите целеви групи бяха представители на:

- Спортни организации със стопанска и нестопанска цел, включително професионални и аматьорски спортни клубове, мулти-спортни клубове, спортни академии и др.;
- Заинтересовани страни, като НПО и др.;
- Изследователски институти;
- Академии;
- Отговорници за политики.

Набирането на участници бе извършено, чрез имейли и телефонни обаждания, като изследователите предоставяха информация относно проект GoSport и целите на изследването. Формулярите за съгласие, които гарантират анонимност и поверителност, бяха изпратени и подписани от всички участници преди интервютата. Интервютата бяха записани за по-нататъшен анализ на данните. Интервютата бяха проведени в периода май – октомври 2020 г. Заради изолацията и ограничителните мерки, повечето интервюта бяха проведени онлайн

²³ https://www.coni.it/images/BilancioSostenibilita2018/BdS_CONI_2018.pdf

(чрез Skype, Zoom, Viber) или по телефон. Много малко от тях бяха проведени лице в лице. В Италия, 2 интервюта на спортни професионалисти и заинтересовани страни, бяха проведени, чрез попълване на онлайн въпросник с 18 въпроса, който бе предложен като втора възможност за изследователите, в случай че не успеят да достигнат до участниците. В следващата таблица са представени демографските характеристики на участниците:

	Държави					
	България	Хърватия	Кипър	Гърция	Италия	Общо
Интервюта	21	20	20	20	2	83
Въпросници	0	0	0	0	18	18
Пол	15	14	18	17	9	73 мъже
	6	6	2	3	11	28 жени
Средна възраст	37,6	35,3	-	45	-	39,3 години
Опит (средно)	7,9	8,3	-	5,2	6,5	6,9 години

Таблица 1: Характеристики на участниците

По-голямата част от участниците са мъже. Средната им възраст е 39 години, а средният опит – 7 години. Интервюираните идват от широк спектър спортни области, като футбол, баскетбол, баскетбол с инвалидни колички, бягане, хандбал, петобой, ветроходство, крикет, кикбокс, гимнастика, танци, пилатес, йога и таекуондо.

3.2. Знания, гледни точки и отношение към (К)СО

В този раздел изследвахме знанията на участниците – какво знаят за (К)СО и какви са техните гледни точки/отношения по въпроса, както и ползите за спортните организации и обществото, които са резултат от прилагането на политиките за (К)СО. Основните констатации от интервютата със спортни експерти са следните:

- Представителите на организациите със стопанска цел са по-добре информирани относно КСО, отколкото представителите на организациите с нестопанска цел. Те имат малко, ограничени или никакви познания за КСО;
- На КСО се гледа като на важен стълб в спортните организации, чиито социален принос е пряко свързан техните мисии и ценности;
- По-голямата част от участниците заявиха, че биха искали да прилагат програми за КСО или да подобрят практиките си, ако получат по-добри знания и подкрепа за тези дейности.

Участниците в изследването посочиха **ползите** от ангажирането си с (К)СО дейности. Ползите са в интерес, както на спортните организации, така на техните общности и интервюираните представители подчертаха някои от тях. Следните са най-често споменаваните:

- Способността на спортните организации да имат положително въздействие се признава напълно от участниците. Спортът формира много плодородна почва за положително въздействие върху децата, младежите и обществото като цяло;
- Подобряване на имиджа и укрепване на името на спортната организация;
- Популяризиране на спорта чрез излагането му на показ пред широката общественост, особено на по-малко известните спортове;
- Икономически ползи и намаляване на данъците, особено за организациите със стопанска цел.

3.3. Действия, инициативи и политики за (К)СО

Идентифицирахме (К)СО дейности, инициативи и политики, които участниците в изследването планират и прилагат; техните целеви групи; цели; проблеми/трудности; и участието на държавата и ЕС. Следват някои важни характеристики, които бяха идентифицирани по време на интервютата:

- По-голямата част от участниците дадоха примери за (К)СО дейности. В България обаче, повечето от анализираните структури (66.67%) не изпълняват подобни програми и дейности, тъй като им липсват или знания, или подкрепа за създаването и прилагането им;
- Спортните организации си сътрудничат с местни и национални организации, напр. НПО, благотворителни фондации, училища и др. при прилагането на инициативи за КСО;
- Спортните организации със стопанска цел участват в програми за КСО, организирани от европейските спортни организации, в които те членуват, напр. Асоциация на европейските клубове, Евролига, Европейска мрежа за футбол и развитие и др.;
- Някои от организациите използват европейско финансиране и са участвали като партньори в проекти по Еразъм+, но им липсват достатъчно познания относно възможностите за финансиране от ЕС;
- Спортните клубове с нестопанска цел изпълняват социални дейности в своите местни общности, но не ги наричат и съобщават като КСО, поради липсата на

достатъчно знания.

(К)СО действия, които спортните организации със стопанска и нестопанска цел изпълняват или в които участват, включват широк спектър от понятия и инициативи. Те се фокусират върху няколко целеви групи и имат множество цели, но най-често срещаните са следните:

- Дарения на продукти, посещения и сътрудничество с благотворителни фондации, неправителствени организации, асоциации за деца и др. в подкрепа на социалното включване на хората от уязвимите социални групи, като бежанци, непридружени малолетни и др.;
- Организиране на приятелски игри за набиране на средства и в подкрепа на специални каузи, напр. за деца и възрастни с тежки здравословни проблеми;
- Насърчаване на физическата активност и здравето и повишаване на осведомеността, чрез организацията на инициативи, като даряване на кръв, кампании за повишаване на осведомеността относно пътната безопасност и информационни кампании за здравните проблеми;
- Информационни събития за конкретен спорт, чрез посещения на спортисти и дискусии в училищата;
- Раздаване на стипендии на млади спортисти или други средства за прием в университети;
- Присъствие на децата в неравностойно положение и децата, които са част от малцинствени групи (напр. търсещи убежище и бежанци), като гости на техните мачове;
- Информационни кампании по въпросите на околната среда напр. събитие за засаждане на дървета.

Друг важен аспект от нашите интервюта бе идентифицирането на **проблемите и трудностите**, пред които са изправени спортните организации. Специално внимание бе обърнато на предизвикателствата, които затрудняват провеждането на редовни социални дейности в общностите. Проблемите, които участниците посочваха най-често са следните:

- Липса на икономически ресурси, материална база и спортни съоръжения, особено при спортните организации с нестопанска цел;
- Ограничена държавна подкрепа, изразяваща се в липса на финансиране, осигуряване на правна рамка и подкрепа за изграждане на капацитет;

- Липса на лидерство на мениджърските позиции и липса на желание и мотивация за изпълнението на (К)СО дейности. Също така, недостатъчна квалификация на треньорите и спортния персонал;
- Липса на персонал и време за организиране на (К)СО дейности, тъй като спортните организации с нестопанска цел се управляват от доброволци;
- Социални табути и предрасъждания, които могат да повлияят на фокуса и целта на (К)СО дейности, особено по въпроси, които могат да предизвикат противоречиви реакции от феновете, напр. действия срещу хомофобията;
- Липса на участие на жените на ръководни позиции в управителните съвети на спортните организации;
- Липса на приемственост при изпълнението на дейностите;
- Прекомерен натиск от страна на родителите към треньорите и другите членове на куба, особено при спортните клубове с нестопанска цел.

3.4. Случаи/инциденти на насилие, расизъм, дискриминация, социално изключване и човешки права

По отношение насилието, расизма, дискриминацията, подкрепата на социалното включване и защитата на правата на човека, от изявленията на респондентите бяха направени следните изводи:

- Най-често срещаната форма на насилие е насилието от страна на феновете. Това е по-актуален въпрос по време на футболни мачове и има разлика в сравнение с другите спортове;
- Участниците споменават за случаи на расизъм срещу играчи на отбори от страна на зрителите, особено спрямо чернокожите играчи. В посочените случаи отборът е бил наказан и глобен за тези действия;
- Расизмът и дискриминацията не са проблем за спортните клубове, тъй като е имало много малко инциденти на вътрешно ниво. Обединяващият характер на спорта бе подчертан, тъй като спортната култура не изключва никой;
- Липсата на необходимост от прилагане на антидискриминационни политики беше посочена от много от интервюираните;
- Останалите представители на спортни структури са били свидетели единични или повтарящи се случаи на расизъм и/или дискриминация, главно спрямо различни етнически групи, малцинства или различен цвят на кожата, както срещу целия отбор, така и с фокус върху конкретни играчи, но нито един от тези случаи не е бил в рамките на собствените им организации/клубове;

- Образованието се посочва, като най-важното нещо, в което трябва да се инвестира за да се премахне дискриминацията. Посочва се нуждата от информационни кампании и действия в училищата, общностите и държавата, които да обучават малките деца за многообразието и равенството. Определени спортисти и отбори могат да провеждат обученията.

3.5. Бъдещи планове

Представителите на спортните организации бяха попитани за съществуването на бъдещи планове относно (К)СО действия и инициативи. Те бяха попитани и дали са запознати със съответните бъдещи политики на държавата. Участниците посочиха следното:

- Пандемията от COVID-19 оказва сериозно влияние върху дейността на спортните организации. Те трябваше да модифицират всички свои действия, включително техните (К)СО инициативи;
- Някои организации с нестопанска цел нямат конкретни бъдещи планове поради липсата на структуриран план за КСО.
- Участниците не запознати с бъдещите държавни политики.

3.6. Предпочитан формат на учебния материал и въпросниците

В последния раздел на нашето изследване участниците в интервютата бяха помолени да дадат своите предложения за бъдещото развитие на учебния материал и ресурсите на проект GoSport. Това са техните предложения:

- Кратък и сбит учебен материал, който включва теоретични и практически приложения;
- Комбинация от онлайн курсове и присъствени обучителни събития, като възможност за взаимодействие и сътрудничество с други професионалисти;
- Ясно разграничение на професионалните и непрофесионалните спортни организации, тъй като има разлика в нуждите им;
- Насоки за изготвянето на план КСО, по начина, по който организациите създават своя бизнес план;
- Информация относно възможностите за финансиране; Включване на най-добрите практики; Сътрудничество между спортни и други организации, напр. НПО, фондации и др.

И последно, но не на последно място, участниците бяха помолени да попълнят въпросник, с помощта на който да приоритизират темите от които се интересуват и за които биха искали да научат повече. Следващите таблици изобразяват темите, от които участниците се интересуват. Темите, за които участниците биха искали да научат повече и които определиха, като по-важни и интересни са: „Дискриминация и расизъм“, „Социално включване на маргинализирани общества“, „Здраве и физическа активност“, „Младежко образование/ангажираност“ и „Насилие“.

Importance of CSR activities

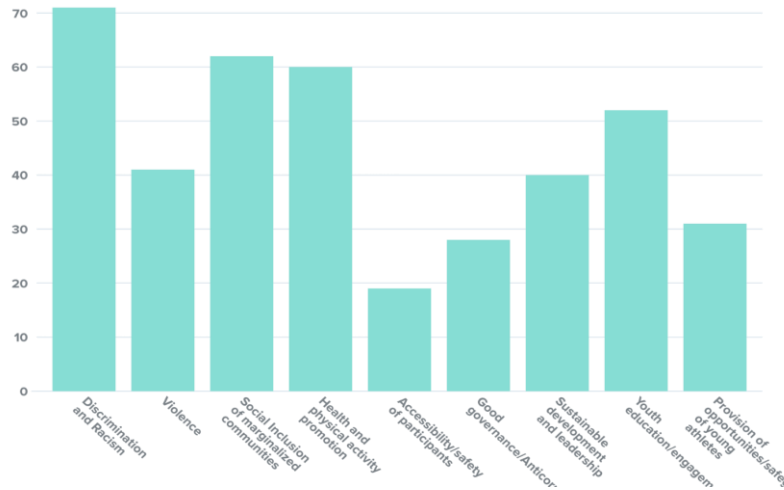

Таблица 2. Важни теми

Topics of interest

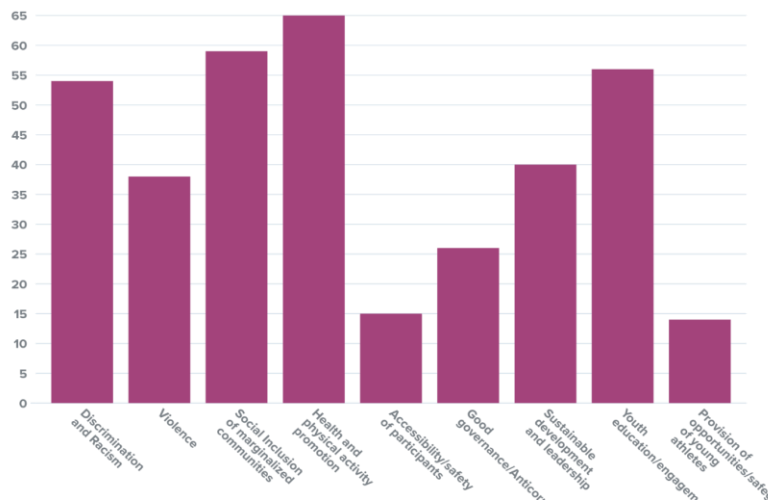

Таблица 3. Темы, за които участниците биха искали да научат повече

4. Заключение и препоръки

Настоящият обобщен доклад е важен инструмент, който представя положението на спортните организации в Европа и по-специално в страните България, Хърватия, Кипър, Гърция и Италия. Проведеното теренно изследване ни позволи да изясним съществуващите правни рамки, политики, участието на държавата и накрая – инициативите за КСО, които спортните организации прилагат и споделят в своите уебсайтове и социални медии. От друга страна, теренното изследване, ни помогна да получим по-ясна представа за качествените характеристики на трудностите, пред които са изправени спортните организации, за степента, до която мениджърите са наясно с КСО и тяхната отговорност към обществото и разбира се, разликите между организациите със стопанска и нестопанска цел. Теренното и документалното изследване ни предоставиха възможност за по-нататъшно разработване на образователни материали, които биха имали голямо положително въздействие върху спортните организации и, да се надяваме, върху по-широкия спортен контекст на нашите страни.

Благодарение изследванията, проведени от всички партньори, по проекта стана ясно, че съществуват **значителни разлики между професионалните и аматьорските спортни организации** по отношение на тяхната концепция, икономически и човешки ресурси, капацитет и работа в областта на КСО. Ако вземем предвид знанията на участниците в интервютата относно КСО, бихме могли да заключим, че по-голямата част от тях имат **ограничени знания относно дефиницията на КСО**, като най-очевидната липса на знания е открита при представителите на аматьорските спортни клубове. **Ограничените икономически и човешки ресурси, липсата на държавна подкрепа чрез финансиране, правна рамка и помощ за изграждане на капацитет**, бяха определени като най-големите бариери за спортните организации от петте държави. **Ограничената информация относно възможностите за европейско финансиране** също бе посочена като бариера. По-голямата част от участниците в интервютата са на мнение, че **спортните организации са неразделна част от обществото и общностите** и това ги прави отговорни за провеждането на инициативи, които имат положително социално въздействие срещу расизма, дискриминацията и насърчаването на социалното включване и правата на човека. Инициативите за (К)СО, които те провеждат или в които участват, **обхващат широк спектър от целеви групи и цели**, като най-често срещаните са насърчаването на социалното включване на маргинализирани социални групи, кампаниите за набиране на средства за специални каузи, събитията срещу расизма и дискриминацията и други. Друг важен момент, който бе подчертан, е **липсата на знания за провеждането на социални дейности**, както и **липсата на подкрепа и насърчаване от страна на държавата**. Тези два фактора са причината за **липсата на структуриран план за (К)СО** при повечето спортни организации. Един обнадеждаващ момент е, че повечето от участниците **не смятат расизма и дискриминацията за проблем на своите спортни клубове**, тъй като подобни инциденти не се случват при тях. Участниците идентифицираха основно случаи на насилие и расизъм, причинени от външни лица и фенове. Интервюираните участници посочват футбола, като спорта при който тези събития за често срещани. Освен това, **пандемията от COVID-19 има сериозно влияние върху спортните клубове** на множество нива и представлява реален риск за тяхната

бъдеща устойчивост. И накрая, участниците показаха **интереса си към по-нататъшно обучение** по въпросите на доброто управление чрез КСО. Най-предпочитаните методи са **комбинация от онлайн и присъствени обучения**, които ще им дадат възможности за обмен на опит и сътрудничество със заинтересовани страни и други професионалисти.

Проведените изследвания по проект GoSport, както и големия принос на участниците, ни улесниха да предложим следните препоръки, които могат да бъдат приложени на национално и европейско ниво:

- **Законодателна рамка** – Необходимост от специфична законодателна и регулаторна рамка, която да насърчава и улеснява доброто управление и прозрачността в спортните организации чрез инициативи за (К)СО, като допълнение към съществуващото национално законодателство в областта на спорта;
- **Финансиране** – Насърчаване на правителствата да инвестират повече в предвидения бюджети за спорта и да подкрепят социално отговорната дейност на спортните организации. Осигуряване също така на качествена държавна/общинска подкрепа за развиване на пълния потенциал на спорта и физическата активност като фасилитатори за образование и приобщаване;
- **Социално въздействие на спорта** – Употребата на спорта като универсален инструмент за социална промяна. Изключително важно е спортните организации да осъзнаят социалното въздействие, което притежават, както и социалната си отговорност към своите привърженици и общности. Социално включване на маргинализираните общности може да бъде постигнато успешно чрез спорт;
- **Участие на жените** – Засилване на представителството на жените в управителните съвети на спортни клубове. Съответните органи и институции трябва да създадат стратегически механизми за увеличаване на броя на жените-кандидати за заемането на управленски роли в спорта, да подпомогнат овластяването на жените в спорта и да гарантират равенството между половете в дългосрочен план;
- **Комуникация** – Подобряване на комуникационните стратегии, които могат да повишат осведомеността и цялостната видимост на социалното въздействие на КСО на спортните организации;
- **Сътрудничество** – Необходимост от засилване на сътрудничеството между държавните институции и спортните организации. Подкрепа при сътрудничеството със спортни и неправителствени организации, фондации и др. Планиране и изпълнение на социални дейности;
- **Образование и обучение** – Подкрепа на мениджърите на спортните организации, при обучението им за прилагане на политики за добро управление и прозрачност, следвайки социално отговорен курс.

5. Източници

България

- Форум на Международна асоциация по бокс (АИБА) за равни права в бокса се проведе в София; Пресцентър на Министерството на Младешта и Спорта, 17 септември 2018; <https://www.24chasa.bg/sport/article/7059909>
- Обявление за стартиране на процедура по набиране на кандидатури за връчване на Отличителен знак за значими постижения в ефективното изпълнение на политиката по равнопоставеност на жените и мъжете; Министерство на Труда и Социалната Политика; <https://www.mlsp.government.bg/index.php?section=CONTENT&I=292>
- КУЛТУРА И СПОРТ; КОМПАС: Ръководство за обучение по правата на човека за млади хора; Съветът на Европа. <https://www.coe.int/bg/web/compass/culture-and-sport>
- Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ), Компас на български език: <http://coiduem.mon.bg/2017/05/23/%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B0%D1%81/>
- Европейска Конвенция за Насилието и Лошото Поведение на Зрители при Спортни Прояви и в Частност на Футболни Среци; Страници № 1 и № 2; Актуализирана в брой 102 на Държавен Вестник от 29. Ноември 1996.
- <http://mpes.government.bg/Documents/Documents/Konvencii/EK%20za%20nasilieto%20i%20loshoto%20povedenie%20na%20zriteli%20pri%20sportni%20proqvi.pdf>
- Равенство между половете в областта на спорта; Европейски институт за равенство между половете, Гедимино пр. 16 LT-01103 Вилнюс ЛИТВА; Страница № 1; <https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/mh0215937bgn.pdf>
- Gong.bg (Май, 2019 г.). *Дипломати играят футбол в подкрепа на правата на човека.* <https://gong.bg/bg-football/drugi/diplomati-igraiat-futbol-v-podkrepa-na-pravata-na-choveka-541751>
- Инициатива: Българският футболен съюз се включи в борбата с дискриминацията в спорта със специален шал https://www.dnevnik.bg/sport/2019/11/14/3991955_bfs_se_vkljuchi_v_borbata_s_diskriminacii_ata_v_sporta/?fbclid=IwAR0NDcwYWFyUO-c-CoNS-bppS_2wFW_hrDawFs8FXS-MaGgu_7nqgciuP8w
- Иванова, В. (Септември, 2019 г.). *Националите ни по баскетбол на колички и вдъхновението, което те оставиха.* https://m.offnews.bg/news/Drugi_18773/Nacionalite-ni-po-basketbol-na-kolichki-i-vdahnovenieto-koeto-te-ostavixa
- *Съвместна Програма за Насърчаване на Физическото Възпитание и Спорта в Общините Правец и Пирот 2013 – 2015 г.;* те Правец и Пирот“; Страница № 4. Правец <https://pravets.bg/data/pages/files/1426005476.pdf?%D0%B0=46>
- Закон за Защита от Дискриминация: <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135472223>
- Национална Стратегия за Насърчаване на Равнопоставеността на Жените и Мъжете 2016 – 2020 г.; Страници № 3 и № 4; <http://www.strategy.bg/FileHandler.ashx?fileId=9257;>
- *Национален доклад на Република България за изпълнението на Пекинската декларация и Платформа за действие в контекста на подготовката на глобалния преглед Пекин +25 през 2020 г. и 5-ата годишнина от изпълнението на Целите и Дневния ред за устойчиво*

- Организация на Обединените Нации (2019 г.). *Доклад за Устойчиво Развитие*. Достъп: 03.04.2020 г.
<https://sdsna.github.io/2019GlobalIndex/2019GlobalIndexRankings.pdf>

Кипър

- ФК АЕЛ. *Изграждаме Бъдещето, което Желаем*. Достъп на: 31.03.2020 г. от: <https://www.ael-fc.com/%ce%b5%cf%84%ce%b1%ce%b9%cf%81%ce%b9%ce%ba%ce%b7-%ce%ba%ce%bf%ce%b9%ce%bd%cf%89%ce%bd%ce%b9%ce%ba%ce%b7-%ce%b5%cf%85%ce%b8%cf%85%ce%bd%ce%b7/>
- Андреас Темистоклеус (2017 г.). *КСО в Спорта*. Достъп на: 31.03.2020 г. от: <http://csr.com.cy/%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B5%CF%85%CE%B8%CF%8D%CE%BD%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%B1%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CF%84/?lang=el>
- ФК Анортосис. *Социални Дейности*. Достъп на: 31.03.2020 г. от: <https://www.anorthosisfc.com.cy/category/ellinika/idisis/kinoniki-drasi/>
- ФК АПОЕЛ. *Социална Отговорност*. Достъп на: 31.03.2020 г. от: http://www.apoelfc.com.cy/nqcontent.cfm?a_id=1377&tt=graphic&lang=11
- ФК Аполон. *Социален Принос*. Достъп на 31.03.2020 г. от: <https://www.apollon.com.cy/gr/news/3/1/social-contribution>
- КФА (2019 г.). *Стратегия 2019-2024 г. на Кипърската Футболна Асоциация*. Достъп на 31.03.2020 г. от: <https://www.cfa.com.cy/images/DownloadsGr/%CE%A3%CE%A4%CE%A1%CE%91%CE%A4%CE%97%CE%93%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3%20%CE%A3%CE%A7%CE%95%CE%94%CE%99%CE%91%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3%20%CE%9A%CE%9F%CE%A0.pdf>
- Кипърски Комисар по Равенство Между Половете. *Отговорности и Задължения*. Достъп на: 31.03.2020 г. от: http://www.institutionforgenderequality.gov.cy/equality/equality.nsf/index_gr/index_gr?OpenDocument
- Сулав (2008 г.). *Закон за превенция и борба с насилието в спортните съоръжения*. Достъп на: 31.03.2020 г. от: http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2008_1_48/full.html
- Сулав (2004 г.). *Закон за борба с расовата и други форми на дискриминация*. Достъп на: 31.03.2020 г. от: http://www.cylaw.org/nomoi/arith/2004_1_042.pdf
- Сулав (2011 г.). *Закон, ратифициращ конвенцията за правата на хората с увреждания*. Достъп на: 31.03.2020 г. от: http://www.cylaw.org/nomoi/arith/2011_3_008.pdf
- КСО. *Кипърска Спортна Организация – Комитет „Спорт и жени“*. Достъп на 31.03.2020 г. от: <https://cyprussports.org/gr/activities/committees/sport-and-women.html>
- АЕК (13.08.2018 г.). *Осем клуба, избрани за наградата за социална отговорност на АЕК за 2018 г.* Достъп на: 31.03.2020 г. от: <https://www.ecaeurope.com/news/eight-clubs-shortlisted-for-the-eca-csr-award-2018/>
- Цел в Живота. *Цел в Живота: Относно – История*. Достъп на: 31.03.2020 г. от: <https://goalstizoi.org.cy/el/%cf%80%ce%bf%ce%b9%ce%bf%ce%b9-%ce%b5%ce%b9%ce%bc%ce%b1%cf%83%cf%84%ce%b5/>
- Kerkida.net (2015 г.). *ФК АЕЛ и неговият фен клуб показват солидарност към бежанците*. Достъп на: 31.03.2020 г. от: <https://www.kerkida.net/articles/a-kategoria/eidiseis/ael/126754->

[allileggyi-ael-syfael-stoys-prosfyges-fotos](#)

- КОК (2018 г.). *Стратегически план 2019-2021 г. на Кипърския Олимпийски Комитет*. Достъп на: 31.03.2020 г. от: <https://www.olympic.org.cy/phocadownload/other-publications/KOE%20strategic%20plan%202019-2021.pdf>
- Омоноиа. „Социална Дейност“. Достъп: 31.03.2020 г. от: <https://www.omonioafc.com.cy/category-social-work/>

Гърция

- Атанасопулу, П., Доувис, Дж., и Кирякис, В. (2011 г.). Корпоративната Социална Отговорност (КСО) в Спорта: предшественици и последствия. *Африкански журнал за хотелиерство, туризъм и свободно време*, 1(4), 1-10.
- Бабиак, К., & Улфи, Р. (2006 г.). Повече от просто игра? Корпоративна социална отговорност и Суперкупата XL. *Тримесечие на спортния маркетинг*, 15 (4), 214-222. Дувис, Дж., Кириакис, В., Криемадис, А. и Вронду, О. (2015). Ефективност на корпоративната социална отговорност (КСО) в гръцкия професионален спортен контекст. *Международен журнал за спортен мениджмънт, отдих и туризъм*, 17, 37-45. DOI: 10.5199 / ijsmart-1791-874X-17c
- Робъртсън, Дж., Ейме, Р. и Уестърбрийк, Х. (2019 г.). Спортните клубове в общността: Само със спорт ли се занимават или насърчават здравето и социални отговорности? *Анализ на Свободното Време*, 22:2, 215-232, DOI: 10.1080/11745398.2018.1430598
- Шет, Х., Бабиак, К.М. (2010 г.). Отвъд играта: Възприятия и практики за корпоративна социална отговорност в професионалната спортна индустрия. *Журнал за Бизнес Етика* 91, 433–450 <https://doi.org/10.1007/s10551-009-0094-0>
- Смит, А. Ц. Т., и Уестърбрийк, Х. М. (2007 г.). Спортът, като средство за прилагане на корпоративна социална отговорност. *Журнал за корпоративно гражданство*, 25, 43–54. JSTOR.
- Службата на Върховния Комисар за Правата на Човека. Добро Управление и Правата на Човека. Достъп от: <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Development/GoodGovernance/Pages/GoodGovernanceIndex.aspx>

Италия

- АС РОМА, ItaliaCamp Srl и LUISS – Университет Гуидо Карли. *Представяне на „Impact Report“ (Доклад за въздействието) на АС РОМА под редакцията на ItaliaCamp Srl и LUISS – Университет Гуидо Карли; За първи път в Италия* [Прессъобщение]. <https://www.west-info.eu/italiacamp-measures-the-social-value-of-soccer/as-roma-luiss-guido-carli-italiacamp-srl-comunicato-stampa/>
- Лука Салваторе Пениси. *Какво е спортен закон?* Достъп от: <https://www.avvocatopennisilucasalvatore.it/cose-il-diritto-sportivo/>
- Бротолето Н. и Порровекио А. (2018 г.). Социално включване чрез спорт. Кратко сравнение между Италия и Франция. *Социален Регистър*, 2(1), 39-58.
- Фереро Грууп (2018 г.). *Споделяне на ценности за създаване на ценности; Доклад за Корпоративна Социална Отговорност 2018 г.* Достъп от: <https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/ferrero-static/globalcms/documenti/3733.pdf>
- Италианско Министерство на здравеопазването. *Ежедневното движение е полезно за*

здравето. Достъп от:

[http://www.salute.gov.it/portale/salute/p1_5.jsp?lingua=italiano&id=51&area=Vivi sano](http://www.salute.gov.it/portale/salute/p1_5.jsp?lingua=italiano&id=51&area=Vivi_sano)

- Италиански Национален Олимпийски Комитет (2018 г.). КСО 2018 г., „ИНОК и социалната роля на спорта“. Достъп от:
[https://www.coni.it/images/BilancioSostenibilita2018/capitoli/3 CONI e ruolo sociale dello sport.pdf](https://www.coni.it/images/BilancioSostenibilita2018/capitoli/3_CONI_e_ruolo_sociale_dello_sport.pdf)
- Устав на Италианския Национален Олимпийски Комитет, Национален Съвет, 2019 г.
- Законодателния указ н. 242 от 23 юли 1999 г., „Реорганизиране на Италианския Национален Олимпийски Комитет – ИНОК“
- Лука Серета (2020 г.), И италианските жени стават професионалисти в спорта. Законът най-накрая е тук. *Lifegate*. <https://www.lifegate.it/persona/news/atlete-professioniste-e-legge>
- Винченцо Коста, докторска дисертация по европейска интеграция, спортно право и правна глобализация „Дискриминацията в спорта и частните компании“, Университет в Палермо, Юридически факултет.
- Отчет на президента на Италианската шахматна федерация към прогнозния доклад за финансовата 2018 г., Италианска шахматна федерация
- Изследване „Здравни рискови фактори: тютюнопушене, затлъстяване, алкохол и заседнал начин на живот. 2016г.“, графика номер 22 „Хора на възраст над 6 години, които практикуват спорт и някои физически активности и непрактикуващи, разделени по пол, възраст и ниво на образование – 2016 г.“, Италиански национален статистически институт (ИНСИ)
- Роберта Даси „Правата на човека и спорта“, KorEuropa, Статия в електронно списание на Европейския център по документация на Университетът Коре в Ена, 2014 г. Достъп на:
https://www.unikore.it/index.php/numero-3/roberta-dassie/item/download/5317_4df390b9ed846f6abf5089d7a121be4d
- Кои сме ние, Централно Спортно Училище. Достъп на:
<http://www.scuoladelloSPORT.coni.it/scuoladelloSPORT/la-scuola/chi-siamo.html>

Координатор на проекта: КМОР

Адрес: 75 Skoufa Str., 10680, Атина, Гърция

Имейл: gosport@kmo.org

Уебсайт: www.kmo.org

Подкрепата на Европейската Комисия за изготвянето на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява само възгледите на авторите и Комисията не може да носи отговорност за каквото и да е използване на съдържанието се в нея информация.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

CARDET

cesie
the world is only one creature

IDOP

